

Poslovni broj: K- 9/03-228

U IME REPUBLIKE HRVATSKE
PRESUDA

Županijski sud u Gospiću, u vijeću sastavljenom od suca Pavla Rukavine, predsjednika suda i članova vijeća sudaca Milke Vraneš i Dušana Šporčića, uz sudjelovanje zapisničarke Ane Kolić, u kaznenom predmetu protiv opt. Nikole Cvjetićanina, zbog kaznenog djela iz čl. 120 st. 1 OKZ RH nakon održane glavne i javne rasprave dana 4. listopada 2004. uz prisustvo opt. Nikole Cvjetićanina, njegovog branitelja Dušana Višnića odvjetnika iz Ogulina, te zamjenika ŽDO Željka Brkljačića

presudio je

Opt. NIKOLA CVJETIĆANIN sin Milke, JMBG:3009964350904, s prebivalištem u Visuću kbr. 24, Općina Udbina, rođen 30.9.1964. u Gospiću, srbina, drž. RH, nezaposlenog, neoženjenog, bez djece, pismenog, sa završenom srednjom stručnom spremom – konobar, vojsku služio 1983. u Skoplju,

Temeljem čl. 354 t. 3 ZKP

OSLOBADA SE OPTUŽBE

da bi:

dana 8. listopada 1991., zajedno sa Milanom Miloševićem kao pripadnik Udbinske čete teritorijalne obrane tvz. „SAO Krajina“, zajedno sa pripadnicima bivše JNA, u vojnoj akciji „čišćenje terena“ od hrvatskog pučanstva na području sela Smoljanac, Općina Plitvička Jezera, koju je ta četa zajedno s drugim jedinicama izvodila protivno čl. 51 st. 2 Dopunskog protokola uz Ženevsku konvenciju od 12. kolovoza 1949. o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba, naoružan automatskim oružjem u selu Smoljanac ispred kbr. 7 zatekao civile Josipa Matovinu rođenog 1930. i Anu Bujadinović rođ. 1923., iako u tom selu nije bio pružan nikakav oružani otpor od strane postrojbi Hrvatske vojske, iz osobnog naoružanja ispalio više metaka nanijevši prostrijelnu ranu prsišta koje su bile smrtonosne i od kojih su oštećenici odmah preminuli,

dakle, kršeći pravila Međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba ubijao civilno stanovništvo,

pa da bi time počinio kazneno djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava, ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, označeno i kažnjivo po čl. 120 st. 1 OKZ RH.

Temeljem čl. 123 st. 1 ZKP optuženik se oslobađa troškova kaznenog postupka.

Obrazloženje

Optužnica Županijskog državnog odvjetnika tereti opt. Nikolu Cvjetićanina (optužnica djelomično izmijenjena na stranici 391 spisa) da je počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120 st. 1 OKZ RH činjenično i pravno pobliže opisano u izreci presude.

Vežano za ovaj događaj od 8. listopada 1991. kad su smrtno stradali oštećenici Josip Matovina i Ana Bujadinović a postupak se vodio i protiv II-opt. Milana Miloševića odmah valja istaknuti da je u odnosu na II-opt. kazneni postupak pravomoćno dovršen i II-opt. Milan Milošević osuđen na kaznu zatvora u trajanju od trinaest godina, a u odnosu na opt. Nikolu Cvjetićanina presuda je ukinuta i vraćena na ponovni postupak i odlučivanje.

U ponovljenom postupku a na osnovu svih provedenih dokaza i utvrđenih činjenica vijeće ovog suda zaključilo je da opt. Nikoli Cvjetićaninu nije dokazano da bi počinio kazneno djelo ratnog zločina iz čl. 120 st. 1 OKZ RH za koje ga se tereti.

To proizlazi iz slijedećih izvedenih dokaza: obrane opt. Nikole Cvjetićanina (list spisa 57,63,113,268 i 446), iskaza svjedoka Slavka Matovine (list spisa 11,264,392), Ante Rukavine (list spisa 116, 265, 392), Ivica Markovića (list spisa 118, 265), Mirka Đukića (list spisa 142, 266, 393, 445), i svjedoka Milana Miloševića (list spisa 429), zapisnik o vanjskom pregledu leševa te identifikaciji za oštećenike Anu Bujadinović i Josipa Matovinu (list spisa 44), fotoelaborate (list spisa 20), zapisnika o očevidu i rekonstrukciji događaja (list spisa 145 i 150), skicu lica mjesta (list spisa 159 – 163), fotodokumentaciju očevida (list spisa 173), fotodokumentaciju ekshumacije (list spisa 46), te nalaza i mišljenja balističkog vještaka (list spisa 168).

Opt. Nikola Cvjetićanin pozvan da iznese svoju obranu u odnosu na djelo koje mu se stavlja na teret upotpunosti poriče izvršenje kaznenog djela.

Ne poriče da je na početku ratnih zbivanja 1991. na području Korenice koju je naseljavalo pretežno srpsko stanovništvo bio pripadnik tvz „1. Udbinske čete“ pri teritorijalnoj obrani u tvz. „SAO Krajini“. Zapovijed koju su dobili od pretpostavljenih odnosila se na kraj rujna i početak listopada 1991. te da idu „ u čišćenje terena“ na području Plitvica. Zapovijed su dobili od tadašnjeg profesionalca u JNA časnika Mrkobrada a dok je drugi „oficir“ bio Marinković iz teritorijalne obrane „SAO Krajine“. Po zapovjedi, krenuli su na mjesto gdje se događaj zbio. Akcijom je rukovodio pukovnik Dragan Bešir. Kad su stigli na područje Plitvica rečeno im je da tu pričekaju, jer će naići tenkovi i helikopteri vojske JNA. Drugi dan dobili su zapovijed da idu naprijed. Osobno je bio naoružan automatskom puškom M-58 call , 7,62 mm. Stigli su do jedne kuće i tu su ostali jedno sat vremena a ništa se nije događalo. Dobili su zapovijed da krenu prema školi u Smoljancu (mjesto inače naseljeno hrvatskim pučanstvom) . Kad su krenuli, a bili su u vojnoj formaciji voda, zapovjednik je bio Stanko Uzelac zvani „Mrgud“. Isti mu je naredio da se vrati do tvz. „Mićana“ (a to je sada osuđenik Milan Milošević).Vratio se kod Milana Miloševića a ovaj se nalazio pred jednom

kućom a ispred njega je stajao jedan stariji čovjek kojega je Milošević svojom puškom držao na nišanu. Potom se iza štale pojavila jedna starija žena noseći u ruci neko povrće, pa je izgledalo da je stigla iz vrta. Ova muška osoba kome je Milošević rekao da se ne miče jer će u njega sasuti 30 metaka, uz obrazloženje da je njegov brat zarobljen u Gospiću i da će ga osvetiti, je stao.

Opt. Nikola Cvjetičanin nastavlja da je ovaj Milan Milošević (sada osuđenik) podigao pušku i sa dva rafala ubio ove dvije osobe. Dodaje da je i on kada se ova starija žena pojavila svoj automat mehanički podigao. Tvrdi da je udaljenost između oštećenika i njih iznosila 1 do 1.5 m. Napominje se da je u to vrijeme oštećenik Matovina Josip bio star 61, a Ana Bujadinović 68 godina. Tvrdi da isti jednog od oštećenika nije držao na nišanu nego da je to isključivo činio Milan Milošević zvani „Mićan“.

Prilikom ulaska u selo Smoljanac njegova grupa brojila je oko 20 ljudi.

Optuženik ne zna razlog zašto mu je zapovjednik njegove paravojne postroje rekao da se vrati do „Mićana“ a i kad se vratio vidio je Mićana pred kućom s ovim starijim čovjekom, a ovaj mu je na to odgovorio „ šta koju p..... materinu radiš“, a odgovorio mu je na to „ćuti pazi tamo taj ćošak“ misleći na kuću iz kojeg se pravca s lijeve strane pojavila ta starija žena. Ta starija žena pošto se prepala pa je to voće koje je nosila ispalo a primakla se ovom drugom oštećeniku.

Opt. Nikola Cvjetičanin uporno tvrdi da je ovu dvojicu oštećenika ubio upravo sada osuđ. Milan Milošević zvani „Mićan“. U trenutku kada je ispalio u njih dva rafala bio je daleko od njih 6-7metara. Kad su se kasnije vratili u svoju postrojbu hvalio se da je osvetio svog brata koji je navodno smrtno stvarao kao djelatnik vojske u Gospiću, što nije istina jer mu je brati dan danas živ.

Također dodaje kad je prolazio pokraj ove kuće gdje su pronađeni oštećenici nije znao da u njima ima osoba pa kad mu je naredeno da se vrati do te kuće to je moglo biti oko 200 m a rečeno mu je da se tu nalazi osuđ. Milan Milošević.

O ovom događaju sa osuđ. Milanom Miloševićom nije pričao kad su se ponovno sastali pa i nadalje boravi na tom području, međutim kad su se našli u izbjeglištvu negdje u Srbiji o ovom su pričali, pa mu je Milan Milošević rekao da o tom nikom ne govori.

Opt. Nikola Cvjetičanin nadalje ističe svoju ulogu u postrojbama tvz. „SAO Krajine“ pa tako ističe da su i u Udbini nakon tvz. „Krvavog Uskrsa“ na Plitvicama podijelili oružje. U tome je sudjelovala bivša vojska JNA koja im je dala naoružanje.

Obrazlaže da je za njega pojam „čišćenja“ značilo da područje treba očistiti od svega što je hrvatsko iako su to činili tvz. „Niški specijalci“, „Arkanovci“, „Šešeljevci“, „Beli orlovi“, te „Crvene beretke kapetana Dragana“.

Nakon ovog događaja a nadovezuje da u selu Smoljanac osim ove dvije osobe nikoga nije bilo, i nadalje je ostao u vojsci „SAO Krajine“ sve do akcije „Oluja“ 1995. kad je izbjegao u Srbiju da bi se ponovno vratio u Hrvatsku 13. svibnja 2000.

Na glavnoj raspravi 28. studenog 2002. (list 267) optuženik dodaje da u trenutku kad se približio postrojbi s kojom je stigao u Smoljanac zapovjednik zvani „Mrgud“ upitao ga je „da li ih je pobio“, a osobno je shvatio da se to odnosi na osuđenika Milana Miloševića, na što je potvrdno klimnuo glavom, a na što je zapovjednik uzvratio riječima „što mu je to trebalo“. Također pojašnjava da je na zapovijed zapovjednika da se vrati do one kuće vratio se zbog toga što je mislio da je Milošević možda ranjen pa da mu treba pomoć, a kako je vidio ove dvije osobe mislio da još ima ljudi pa su ih mislili povesti na Koranski most.

Ponavlja a na uporno inzistiranje predsjednik vijeća da li ostaje kod optužbe koju je izrekao prema sada osuđ. Milanu Miloševiću izjavljuje da i sad ostaje kod nje. U Hrvatsku se vratio jer je prosudio da nikom ništa nije loše učinio.

Na glavnoj raspravi 4. listopada 2004. opt. Nikola Cvjetičanin upotpunosti ostaje kod svoje obrane koju je prethodno iznio uz dodatak da se jedne prilike našao sa sada osuđenikom Milanom Miloševićem u progonstvu u Apatinu i ovome predočio da će se vratiti zajedno sa majkom u Hrvatsku na što mu je Milošević odgovorio da će se i on vratiti pa ga je upozorio da se pričuva zbog onoga što je učinio.

Uporno ponavlja a i kune se pred bogom i narodom da nije ništa učinio te da će to pred svakim ponoviti.

U ovom predmetu saslušano je više svjedoka, među njima i tvz. zaštićeni svjedok pod pseudonimom „Svjedok br. 1“. Procjenjujući način ispitivanja ovog svjedoka vijeće ovog suda je zaključilo da je povrijeđen Zakon o kaznenom postupku o načinu ispitivanja ovog svjedoka vezano za čl. 238 d ZKP. Naime, ovaj svjedok iako je s tim bilo problema želio je da mu se identitet prikrije što je i učinjeno međutim nije ispitan prema općim odredbama Zakona o ispitivanju svjedoka. Drugim riječima njegovom ispitivanju pa makar i uz tehnička pomagala nisu bili nazočni niti okrivljenik a niti njegov branitelj, koji o ispitivanju nisu bili ni obaviješteni. Dakle učinjena je postupovna greška u ispitivanju ovog svjedoka pa je taj zapisnik o ispitivanju izdvojen. Valja napomenuti da ovaj svjedok ne daje neke posebne činjenice na osnovu kojih bi se činjenično stanje drukčijim utvrdilo od postojećeg a u smislu čl. 238 e ZKP ne može se temeljiti samo na iskazu tog svjedoka pribavljen na način propisno u čl. 238 a do 238 d ZKP.

Svjedok Mirko Đukić iskazuje da je u to vrijeme bio pripadnik tvz. „Udbinske čete“ u okviru paravojnih postrojbi „SAO Krajine“ i dobili su nalog da „prođu“ kroz selo Smoljanac uz obrazloženje da u tom selu nema nikoga. Prolazeći kroz to selo i kraj nekoliko kuća sada osuđenik Milan Milošević zastao je i kad je on prošao kroz neko vrijeme čula se pucnjava. Prolazeći prethodno pokraj ovih kuća uočio je dvije osobe starije dobi, da li su bili muško ili žensko to ne zna. Kasnije o ovom događaju nije bilo nikakvih komentara.

Dodaje da se brzo rastao s ovim osobama i više ih nije viđao. U Hrvatsku se vratio 1995. gdje je nastavio živjeti, nema nikakvih problema i za ništa ga se ne sumnjiči.

Svjedoci – oštećenik Slavko Matovina, Ante Rukavina i Ivica Marković o samom događaju ne znaju ništa.

Svi ističu da je u listopadu 1991. od strane paravojskih postrojbi tzv. „SAO Krajine“ na njihovo mjesto Smoljanac izvršen napad. Koliko su mogli pružali su otpor a onda su se povukli. Kad se napad nešto stišao vratili su se u selo da vide što se zbilo i kad su ispred kuće ošt. Josipa Matovne zatekli njega i Anu Bujadinović bilu su daleko jedno od drugoga nekoliko metara. Uspjeli su ih izvući iz sela i prebacili na drugo mjesto gdje su ih pokopali.

Svi svjedoci gotovo identično iskazuju da su osobe koje su napadale njihovo selo bile obučene u odore bivše JNA koja je inače i kontrolirala ovo područje. Bili su naoružani a oružje im je davala bivša JNA. Svjedoci ističu dok su imali snage da su se borili a i zbog nadmoći neprijatelja morali su se povući.

Izvlačeći mrtve ispred kuće oštećenika vidjeli su da su prostrijeljeni kroz prsa a nešto i s bočne strane.

Nakon svih ratnih događanja a znajući gdje su pokopani oštećenici na osnovu odluke Povjerenstava za zatočene i nestale vlade RH prišlo se ekshumaciji leševa pok. Josipa Matovine i Ane Bujadinović. Izvršen je pregled leševa i identifikacija pa iz zapisnika proizlazi da je mrtva Ana Bujadinović rođena 5. srpnja 1923. iz Smoljanca kbr. 37, a stradala je uslijed prostrijela u predjelu grudnog koša, isto tako pronađeni su i posmrtni ostaci Josipa Matovine iz Smoljanca kbr. 7, uzrok smrti je također prostrijel grudnog koša iz vatrenog oružja. Kod obojice oštećenika je smrt nasilna.

U ovom predmetu pribavljen je zapisnik o slušanju svjedoka Milana Miloševića (ujedno ranije osuđenog zbog istog događaja) s obzirom da se njegovo prisustvo nije moglo osigurati na glavnoj raspravi putem Općinskog suda u Apatinu, Republika Srbija i Crna Gora.

U svom iskazu svjedok navodi da je u listopadu 1991. bio u jedinici koja se zvala „Udbinska četa“ teritorijalne obrane i to samo jedan dan. Između ostalih u toj postrojbi bio je i Nikola Cvjetićanin kojeg poznaje jer su susjedi. Dobili su naređenje a moguće da je to bilo 8. listopada 1991. da idu na Plitvice uz obrazloženje da se neprijatelj odbaci što dalje pa čak do Karlovca i da se očekuje kraj rata. Dobili su vodiča koji ih je odveo do brda iznad mjesta Smoljanac, a u njega je ušla tzv „Korenička jedinica“ koja je naišla iz pravca Bihaća a njima su bili pridodati dobrovoljci iz Srbije. Pretpostavlja ako je netko to napravio u selu Smoljanac da su to najvjerojatnije napravili pripadnici te jedinice.

Za opt. Nikolu Cvjetićanina navodi daje tog cijelog dana bio s njim čak su i noć proveli zajedno a siguran je da on nije učinio nikakvo zlo.

Dodaje da oštećenike ne poznaje, a za opt. Nikolu Cvjetićanina navodi da je labilnog ponašanja, voli prevariti, sklon lažima, ali nije od onih osoba koja bi ubila nekog čovjeka.

Također dodaje da su ostali na brdu iznad sela iz koga su se mještani povukli a ostali su samo „ekstremi“ koji su nekoliko puta zapucali prema njima, nakon toga su se povukli a više sa opt. Nikolom Cvjetićaninom nikada se nije sreo.

Ostali dokazi uglavnom se odnose na rekonstrukciju događaja i pronalazak oštećenika te njihov vanjski pregled i identifikaciju.

Prema zapisniku istražnog suca sa rekonstrukcije opt. Nikola Cvjetićanin predočio je način zbivanja koji se uglavnom poklapa s njegovom obranom pa tako i svjedok Mirko Đukić.

Svjedoci među njima i opt. Slavko Matovina pokazali su gdje su zatekli oštećenike a to nije ni sporno.

Ostali dokazi odnose se na identifikaciju pokojnika i liječnik vještak je utvrdio da se radi o Josipu Matovina i Anki Bujadinović. Oboje su stradali od prostrijelna grudnog koša i smrt je nasilna.

Ocjenjujući sve provedene dokaze, počev od obrane okr. Nikole Cvjetićanina a preko iskaza svjedoka i drugih provedenih dokaza sa sigurnošću se ne može utvrditi da je opt. Nikola Cvjetićanin zajedno sa Milanom Miloševićem počinio kazneno djelo za koje se tereti.

Opt. Nikola Cvjetićanin vrlo opširno iznosi cijeli slijed događaja. Ne poriče da je bio u toj paravojnoj postrojbi svejedno da li bivše JNA ili neki srpskih paravojnih jedinica, ne poriče da je toga dana bio u hrvatskom mjestu Smoljanac gdje je izvršen zločin, ne poriče da se vratio na lice mjesta gdje je Milan Milošević držao na nišanu dvije osobe, ali uporno poriče da je u bilo koju od ovih osoba pucao. Svu krivnju svaljuje na sada osuđenika Milana Miloševića jer ga je on, očito iz osvete smatrajući da mu je brat stradao negdje u Gospiću, što i nije istina, ove dvije nedužne osobe usmrtio. Zaklinje se da to nije učinio jer da je tako ne bi se ni vratio u Hrvatsku nakon svih ratnih zbivanja, smatrajući se potpuno nedužnim, a ako mu je vjerovati, što nije isključeno, i upozorio je Milana Miloševića a kad mu je predočio da će se vratiti u Hrvatsku, da se prisjeti što je učinio.

Na koncu i Vrhovni sud RH je prihvatio da je Milan Milošević jedan od počinitelja ovog ratnog zločina a za opt. Nikolu Cvjetićanina trebalo je još jednom prosuditi a na osnovu svih provedenih dokaza i iz njih utvrđenih činjenica.

Može se zaključiti da je uloga opt. Nikole Cvjetićanina dvojbeni u cijelom ovom događaju međutim sud nema nikakvih izravnih dokaza da je u ovom zločinu sudjelovao, na način da je zajednički djelovao sa osuđ. Milanom Miloševićem i da je usmrtio ovih dvoje oštećenika. Sudu nije pomogao ni iskaz svjedoka Mirka Đukića da procjeni što se tog kritičnog dana zbilo. Istina svjedok predočava da je nakon prolaska kraj kuće oštećenika čuo dva rafala u kratkom razmaku no sud ne može pouzdano utvrditi da je jedan rafal ispucao opt. Nikola Cvjetićanin a drugi sada osuđ. Milan Milošević. I sam iskaz sada osuđ. Milana

kojega je i sam osuđen, već samo daje karakteristike za opt. Nikolu Cvjetićanina.

Na neki način valja i vjerovati opt. Nikoli Cvjetićaninu da se nakon svih ratnih zbivanja vratio u Hrvatsku u svoje mjesto prebivališta siguran da mu se neće ništa dogoditi jer za niša nije kriv.

S obzirom da nije dokazano da je opt. Nikola Cvjetićanin počinio terećeno kazneno djelo ratnog zločina iz čl. 120 st. 1 OKZ RH temeljem čl. 354 t. 3 ZKP oslobađa se optužbe.

Temeljem čl. 123 st. 1 ZKP s obzirom da je oslobođen optužbe oslobađa se troškova kaznenog postupka.

U Gospiću, 4. listopada 2004.

ZAPISNIČAR
Ana Kolić v.r.

PREDSJEDNIK VIJEĆA:
Pavao Rukavina v.r.

POUKA O PRAVU NA ŽALBU: protiv ove presude nezadovoljna stranka može izjaviti žalbu u roku od 15 dana po prijemu pismenog otpravka presude. Žalba se predaje putem ovog suda pismeno u tri primjerka ili usmeno u zapisnik.
O žalbi odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske.

O TOM PRIOPĆENJE:

1. Županijsko državno odvjetništvo u Gospiću na broj K-DO-2/02
2. Odvj. Dušan Višnić, Ogulin, Gorica 6
3. Okr. Nikola Cvjetićanin, Visuć 24, Udbina

Za točnost otpravka
ovlašten službenik
Tatjana Rukavina